

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Gál Zoltánné Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Gál Zoltánné ügyvéd által képviselt felperesnek - a Dr. Lendvay Attila Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lendvay Attila ügyvéd) által képviselt I. rendű és II. rendű alperes ellen **mellékkötelezettség teljesítése** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. szeptember 18. napján meghozott 5.P.25.517/2006/6. számú ítélete ellen az I-II. rendű alperes 7. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja. Az alpereseket az elsőfokú perköltség megfizetése alól mentesíti.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alpereseknek 1.200.000 (egymillió-kettőszázezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy az állam javára, az adóhatóság felhívására az ott írt számlára fizessen meg 900.000 (kilencszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A hitelező és az adós 2001. június 1. napján kölcsönszerződést kötöttek 66.300.00 Ft kölcsön tárgyában. A hitelező a szerződésben vállalta, hogy 2001. június 14-én banki átutalással 32.000.000 Ft-ot, 2001. július 16-án készpénzben 7.500.000 Ft-ot, 2001. augusztus 3-án banki átutalással 12.000.000 Ft-ot és 2001. október 3-án készpénzben 14.800.000 Ft kölcsönt nyújt az adósnak. A felek megállapodtak abban, hogy a hitelező 11 % kamatot jogosult ezekre az összegekre elszámolni. Az

adós a kölcsön törlesztését két részletben vállalta teljesíteni, és 2001. december 4-ig 13.000.000 Ft-ot, míg 2002. december 10-ig 53.300.000 Ft-ot volt köteles visszafizetni.

A hitelező és az adós képviselőjében eljáró I. rendű alperes 2001. június 14-én kölcsönszerződést írtak alá 32.000.000 Ft kölcsön tárgyában. Rögzítették, hogy a kölcsönt a hitelező átutalással teljesíti ezen a napon. Az adós kötelezettséget vállalt arra, hogy a kölcsönt 12 hónapon keresztül egyenlő részletekben, minden hónap 20. napjáig átutalással teljesíti a hitelező számlájára. Az első részlet 2001. július 20-án esedékes. Megállapodtak abban is, hogy a hitelező 11 % kamatot jogosult elszámolni.

Az előbbi módon 2001. július 16-án újabb kölcsönszerződés elnevezésű okiratot írtak alá, amelyben a hitelező ezen a napon 7.500.000 Ft pénztári kifizetését vállalta. Az okiratban ugyancsak 11 % kamatot kötöttek ki, a visszafizetésről pedig úgy rendelkeztek, hogy az adós 12 hónapon keresztül egyenlő részletben, minden hónap 20. napjáig a hitelező számlájára átutalással köteles teljesíteni. Az első részlet visszafizetésének határideje 2001. augusztus 20. napja.

Ugyanilyen módon 2001. augusztus 3-án egy újabb kölcsönszerződés elnevezésű okiratot írtak alá 12.000.000 Ft kölcsön tárgyában. A hitelező ennek az összegnek az átutalására ugyancsak a szerződéskötés napjával vállalt kötelezettséget, és az adós szintén 12 hónapon keresztül egyenlő részletekben vállalta a kölcsön visszafizetését a korábbi okiratokban rögzítettekkel azonos módon azzal, hogy az első részlet esedékessége 2001. szeptember 20. Ebben az okiratban is rögzítették, hogy a hitelező 11 % kamatot jogosult elszámolni.

A 2001. október 3-án kelt kölcsönszerződés szerint a hitelező 14.800.000 Ft kifizetését vállalta ezen a napon, az adós pedig kötelezettséget vállalt arra, hogy a kölcsönt két részletben fizeti vissza oly módon, hogy 2001. november 6. napjáig 11.000.000 Ft-ot, november 16-ig pedig 3.800.000 Ft-ot fizet meg. Ez az okirat is 11 %-os kamatkikötést tartalmazott.

A hitelező kft. és az I-II. rendű alperesek 2002. május 7. napján jelzálog elnevezéssel szerződést kötöttek. Az alperesek elismerték, hogy az érdekeltségi körükbe tartozó adós társaság a hitelezőtől a 2001. június 14-én, 2001. július 16-án és 2001. augusztus 3-án kelt kölcsönszerződések alapján összesen 53.300.000 Ft kölcsönt vett fel 11 % kamat kikötése mellett, és ennek az összegnek a visszafizetése nem történt meg. A szerződő felek megállapodtak, hogy amennyiben az adós legkésőbb 2002. december 20-ig az előző pontban megjelölt teljes kölcsönösszeget és késedelmi kamatait nem fizeti vissza, úgy vállalják, hogy az adós helyett a teljes hátralévő kölcsönösszeget és kamatait megfizetik a hitelezőnek. Megállapodásuk szerint fizetési kötelezettségük biztosítására jelzálogjogot alapítanak a szerződésben meghatározott és az alperesek osztatlan közös tulajdonában álló ingatlanon 53.300.000 Ft és évi 11 % kamata erejéig. Az alperesek szerződésben megadott hozzájárulása alapján a földhivatal a hitelező jelzálogjogát bejegyezte az ingatlan-nyilvántartásba.

Az adós társasággal szemben 2002. május 27-i kezdő időponttal felszámolási eljárás indult. A hitelező társaság a felszámolási eljárásban 40 napon belül bejelentette 53.300.000 Ft és járulékai iránti követelését. A felszámolóbiztos a hitelező igényét 2002. október 9. napján elfogadta, nyilvántartásba vette, és a Cstv. 57. § (1) bekezdése alapján az 53.300.000 Ft-os tőketartozást „f” kategóriába, a kamattartozást „g” kategóriába, míg a 100.000 Ft-os regisztrációs díjat ugyancsak „f” kategóriába sorolta be. A 2008. február 22-i cégmásolat adatai szerint a felszámolás alatt álló céget a cégbíróság nem törölte a cégjegyzékből.

A hitelező és a felperes 2006. február 1. napján engedményezési szerződést kötöttek. Ebben a szerződésben a hitelező a felperesre ruházta át a szerződés 1. számú mellékletében felsorolt kötelezettekkel szemben fennálló követeléseit. Az 1. számú melléklet kötelezettként az I-II. rendű alpereseket tünteti fel. Jogcímként pénztartozás, e címszó alatt a 2001. június 14-i, július 16-i és augusztus 3-i kölcsönszerződésekre, valamint a 2002. május 7-i jelzálogszerződésre utalás szerepel az okiratban. Az engedményezett követelés szerződéskötés napján fennálló összegét a szerződő felek 37.800.000 Ft-ban és annak 2002. december 20. napjától a kifizetés napjáig járó évi 11 %-os késedelmi kamatában határozták meg. A felperes jogi képviselője a felperes megbízásából eljárva 2006. február 15-én írásban tájékoztatta az alpereseket, hogy a hitelező az alperesekkel szemben fennálló követelését a felperesre engedményezte. Az engedményezett követelés összegét 37.800.000 Ft tőkében és annak 2002. december 20. napjától a kifizetés napjáig járó 11 %-os késedelmi kamatában jelölte meg. Felhívta az alperesek figyelmét arra, hogy tartozásukat az értesítés kézhezvételét követően az engedményesnek kötelesek teljesíteni.

A hitelező és a felperes 2006. április 24-én újabb engedményezési szerződést kötöttek. Ebben a szerződésben a hitelező az adós céggel szembeni, a 2001. október 3. napján kelt kölcsönszerződésből eredő 14.800.000 Ft tőkéből és 2001. november 6. napjától a kifizetés napjáig járó 11 %-os kamatából álló követelését ruházta át a felperesre. A szerződés 2. pontjában a felperes engedményesként vállalta, hogy a kötelezett írásbeli értesítését célzó okiratot előkészíti.

A hitelező mint felperes által alperesek ellen indított jelen perben az engedményes társaság bejelentette, hogy a felperes jogutódaként belép a perbe, míg a hitelező a perből történő elbocsátását kérte. Az elsőfokú bíróság 14. sorszámú jogerős végzésével megállapította, hogy engedményezés folytán a felperes jogutóda az engedményes társaság, és a per korábbi felperesét a perből elbocsátotta.

Módosított keresetében a felperes 50.800.000 Ft és annak 2002. december 20. napjától a kifizetés napjáig járó 11 %-os kamata egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az I-II. rendű alpereseket.

Kereseti követelését a hitelező és az adós 2001. június 1. napján kötött kölcsönszerződésre alapította. Követelése összegszerűségével kapcsolatban előadta, hogy a kölcsönszerződésben feltüntetett 66.300.000 Ft követelésből a 2001. november 28-i és 29-i egyenként 5.000.000 Ft-os, illetve a 2001. december 4-i 3.000.000 Ft-os teljesítések alapján 2002. május 2-án már csak 53.300.000 Ft volt

a tartozás. Az I. rendű alperes 2003. május 7-én 2.500.000 Ft-ot fizetett meg, ezért a tartozás összege a keresetben megjelölt 50.800.000 Ft-tal azonos. Az alperesek védekezésével szemben hangsúlyozta, hogy követelése szempontjából a 2001. június 14-én, július 16-án és augusztus 3-án kelt kölcsönszerződések irrelevánsak.

Az I-II. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték. Hangsúlyozták: az a három szerződés, amelyre a kezességvállalásuk történt, nem jött létre érvényesen, azokat ugyanis nem az adós társaság képviselőjére jogosult személy írta alá, emiatt viszont a jelzálogjog sem jöhetett létre érvényesen. Nem vitás, hogy a negyedik szerződés szabályos formában létrejött, az ebben a szerződésben kikötött kölcsön visszafizetésére azonban már nem vállaltak kötelezettséget.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 50.800.000 Ft tőkét és annak 2002. december 20. napjától a kifizetésig terjedő időre járó 11 %-os kamatát, valamint 2.400.000 Ft perköltséget.

Ítéletének indoklásában kifejtette azt a véleményét, hogy a 2001. június, július és augusztus hónapban aláírt kétséges érvényességű kölcsönszerződések a jelen ügyben nem relevánsak. A Ptk. 251. § értelmében ugyanis a zálogjog valamely követelés, nem pedig az arról szóló szerződés mint okirat biztosítására szolgál. Amennyiben a kölcsönügylet létrejött, az abból eredő követelés biztosítható zálogjoggal akkor is, ha az ügyletet dokumentáló okiratok nem „tökéletesek”, mert a kölcsönügylet létrejöttéhez az írásbeliség jogilag nem kötelező alaki kellék. A 66.300.000 Ft kölcsön egyébként egy szabályosan aláírt kölcsönszerződésben szerepel is. Ebből levonva a 13.000.000 Ft teljesítést, életszerű és reális, hogy 2002 tavaszán 53.300.000 Ft volt a tartozás, amelyet az alperesek is elfogadtak. A későbbiekben ebből történt törlesztés, így helytálló a felperes 50.800.000 Ft-os marasztalási igénye. Ez igazolható azzal is, hogy a három nevesített kölcsönszerződés tőkeösszege 51.500.000 Ft lenne, ami kevesebb mint az 53.300.000 Ft-ban elvállalt tartozás. A jelzálogszerződésben az I. és II. rendű alperesek vállalták, hogy amennyiben az adós társaság nem teljesít, helyette a teljes kölcsönösszeget és kamatait megfizetik a zálogjogosult hitelezőnek. Ez a vállalásuk a Ptk. 272. §-a szerinti kezességnek felel meg. A követelés az adóson nem volt behajtható, ezért annak megfizetésére a kezesek kötelesek (Ptk. 273. § (1) bekezdés). A jelzálogszerződés aláírásakor semmilyen kényszer, fenyegetés nem volt, a szerződést senki nem támadta meg. Jelen esetben a megjelölt konkrét összegnek van jelentősége és nem az annak alátámasztására felhívott három szerződésnek, márcsak azért sem, mert a két szám nem fedí egymást. Az 53.300.000 Ft tényleges kölcsönösszeg azonban az igazolt pénzmozgásokból levezethető. A kamatokról a Ptk. 301. § (1) bekezdés alapján, a perköltségről pedig a Pp. 78. § (1) bekezdésének felhívásával rendelkezett.

Fellebbezésükben az alperesek elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az ítélet részbeni megváltoztatását és fizetési kötelezettségük 13.000.000 Ft-os csökkentését kérték.

Elsődleges kérelmükkel kapcsolatban kiemelték: az elsőfokú eljárásban is bizonyított, hogy a jelzálogszerződésben meghatározott három kölcsönszerződést a felek nem tartották érvényesnek, csak a 2001. június 1. napjára datált kölcsönszerződést. A jelzálogszerződés 2. pontja tehát három olyan kölcsönszerződésből fakadó kötelezettséget tüntet fel, amelyek nem érvényesek, így ezekhez az érvénytelen főkötelmekhez érvényesen mellékkötelelem sem kapcsolódhat.

Másodlagos kérelmük indokaként hangsúlyozták, hogy az adós tartozását 13.000.000 Ft-tal csökkentette az I. rendű alperes 2001. november 28-i és november 29-i 5.000.000 - 5.000.000 Ft, majd 2001. december 4-i 3.000.000 Ft teljesítése, méghozzá oly módon, hogy ez a jelzálogszerződés 2. pontjában meghatározott 53.300.000 Ft összegű pénzkölcsönöket is csökkentette. Ezt az álláspontjukat egyébként korábban a felperes is akceptálta keresete leszállításával. A fellebbezési tárgyaláson a tényállás tisztázatlansága miatt az elsőfokú ítélet Pp. 252. § (3) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezését is indítványozták, bár maguk sem vitatták, hogy teljesítetlen bizonyítási indítványuk nem volt az elsőfokú eljárásban.

A felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint nincs indok a hatályon kívül helyezésére, mert az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg ítéletében. Kiemelte azt is, hogy a felek között egy jól körülhatárolható kölcsönszerződés jött létre, a pénzmozgások is levezethetők, a másodlagos fellebbezési kérelem pedig érthetetlen, hiszen a szerződéskötést megelőző teljesítés nem módosíthatja az utóbb kötött szerződést.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért az ítéletet a másodfokú bíróság egészében bírálta felül.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntése szempontjából jelentős tényeket vagy nem, vagy tévesen rögzítette ítéletében, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet tényállási részét teljes egészében mellőzte, és a tényeket az elsőfokú eljárásban csatolt okiratok, továbbá az adós cégmásolata alapján határozatában maga állapította meg. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével a következő indokok miatt nem értett egyet.

A felperes engedményesként, vagyis származékos jogszerzőként érvényesített igényt a hitelező és az adós között létrejött kölcsönszerződés teljesítésére mellékkötelezettséget vállaló alperesekkel szemben. Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset teljes elutasítását kérték, így a felperes igényének elbírálása során a bíróságnak alapvetően azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes az engedményezésre vonatkozó törvényi rendelkezések alapján jogosult-e a keresetében megjelölt jog érvényesítésére.

A Ptk. 328. § (1) bekezdése és 329. § (1) bekezdése értelmében az engedményezett követelés alapját képező jogviszony jogosultjának személyében a változás a követelés átruházására vonatkozó megállapodás létrejöttével következik be, és az engedményes az engedményezéssel az átruházott követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogokat is megszerzi.

A felperes a hitelezővel két engedményezési szerződést kötött. Az elsőként aláírt megállapodásban a hitelező kifejezetten a szerződés 1. számú mellékletében felsorolt kötelezettekkel szemben fennálló követelését ruházta át a felperesre, ez a melléklet pedig kötelezettként nem az adós társaságot, hanem név szerint megjelölve az I. és II. rendű alpereseket tünteti fel. A másodikként megkötött engedményezési szerződésben a hitelező már a 2001. október 3. napján kötött kölcsönszerződésből eredő adós céggel szembeni követelését ruházta át a felperesre. A csatolt szerződések tartalma alapján tehát a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a hitelező az első szerződésben jogosultként nem a kölcsönszerződésből eredő és az adóssal mint kötelezettel szemben fennálló követelését ruházta át, ezért ezzel a szerződéssel a kölcsönszerződés jogosultjának személye nem változott meg, és a felperesre a kölcsönkövetelést biztosító kezességből eredő jogok sem szálltak át, ugyanakkor a másodikként kötött szerződéssel a jogosult személyében bekövetkezett a változás, és a felperes jogot szerzett az engedményezett kölcsönkövetelés érvényesítésére.

Mindezek értelmében a felperes a 2006. február 1. napján kötött szerződés alapján a kölcsönkövetelés érvényesítése iránti jogot nem szerzett, szerződéses jogosultsága hiányában viszont a kölcsön megfizetésére kezességet vállaló alperesekkel szemben sem érvényesíthet alappal igényt.

A 2006. április 24-én kötött szerződéssel a felperes az adóssal szembeni kölcsönkövetelésből 14.800.000 Ft tőkekövetelést és annak 2001. november 6. napjától a kifizetés napjáig járó évi 11%-os kamatából álló járulékos követelést szerzett meg. Ezért az alperesek érdemi ellenkérelmére figyelemmel ezzel a követeléssel kapcsolatban a bíróságnak már azt kellett vizsgálnia, hogy az alperesek ennek a követelésnek a megfizetésére kötelezettséget vállaltak-e a hitelezővel 2002. május 7-én kötött szerződésükben, ezt a tényt ugyanis mindvégig vitatták.

Az elsőfokú eljárásban csatolt 2001. június 1. napján kelt, majd a 2001. június 14-én, 2001. július 16-án, 2001. augusztus 3-án és végül 2001. október 3-án aláírt kölcsönszerződés elnevezésű okiratok tartalmának összevetése alapján a másodfokú bíróság a következőket állapította meg. A hitelező és az adós 2001. június 1. napján kölcsönszerződést kötöttek, és ebben a szerződésben a hitelező 66.300.000 Ft kölcsön nyújtására, míg az adós a kölcsön és szerződésben kikötött kamata megfizetésére vállalt kötelezettséget. A szerződő felek abban is megállapodtak, hogy a hitelező a kölcsönt mikor és milyen részletekben, illetve módon nyújtja, továbbá az adós a kölcsönt mikor és milyen részletekben fizeti vissza. Ezt követően a hitelező szerződéses kötelezettségeire vonatkozó rendelkezéseknek megfelelő négy időpontban ugyan kölcsönszerződés

elnevezéssel újabb okiratok aláírására került sor, ekkor azonban nem újabb kötelezettségvállalás történt, hanem a már megkötött szerződésben vállalt kölcsönök nyújtása és az adós szolgáltatására vonatkozó egyes szerződéses rendelkezések módosítása.

Az adós tehát a hitelezőtől 63.300.000 Ft kölcsönt kapott úgy, hogy azt a hitelező a szerződéses megállapodásnak megfelelően négy részletben nyújtotta. Az alperesek a hitelezővel 2002. május 7. napján kötött szerződésben viszont nem a teljes kölcsönkövetelés, hanem a szerződésben rögzítettek szerint csak a 2001. június 14-én, 2001. július 16-án és 2001. augusztus 3-án kelt kölcsönszerződések alapján fennálló kölcsönkövetelések, vagyis az ekkor teljesített kölcsönök megfizetésére vállaltak kötelezettséget abban az esetben, ha az adós a kölcsönt és kamatait 2002. december 20-ig nem fizeti vissza. Az alperesek tehát a 2001. október 3. napján nyújtott 14.800.000 Ft kölcsön megfizetésére nem vállaltak írásban kezességet, és ezért a felperes velük szemben kezesség jogcímén igényt nem érvényesíthet (Ptk. 272. § (1)-(2) bekezdés, 273. § (1) bekezdés).

Mindezek alapján a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdés alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

Az alperesek sikeres fellebbezésük folytán pernyertesek lettek, ezért a felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles az alperesek jogi képviselőjével felmerült és a kifejtett munkával arányosan megállapított, áfával növelt összegű ügyvédi munkadíjból álló együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére. Az alperesek költségmentessége miatt le nem rótt fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint rendelkezett.

Budapest, 2008. február 26.

Dr. Tölg-Molnár László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hóbl Katalin s.k.
előadó bíró

. Madarász Anna s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: